

Et frirum på bunden

Ingen står så meget uden for samfundet som psykisk syge, flygtninge og indvandrere. Men med en gigantisk indsats har et ægtepar for deres egne penge og i deres fritid skabt Danmarks første og eneste værested for etniske minoriteter. Stedet er blevet en succes, men fremtiden er usikker

AF MORTEN RASMUSSEN

Den slanke somaliske mand svinger med en halvfylt Føtex-pose. Han kigger med et listigt smil på Najib Haddar.

– Gave. Til dig, lyder det på et kantet dansk, fulgt op af endnu en svingetur med posen.

– En gave til mig? Ismail, hvad har du nu fundet på, spørger Najib Haddar skeptisk.

Ismail stikker hånden i posen og roder rundt mellem varerne for at fange "gaven". Op kommer et glittet blad, et Føtex-katalog prydet af en kvinde, kun klædt i det undertøj, der åbenbart er på tilbud i Føtex.

– Værsgo. Til dig, siger Ismail med et stort hvidt smil midt i sit gyldenbrune ansigt.

Najib Haddar slår grinende ud efter Ismail med kataloget og lægger venligt en hånd på hans skulder. Kender man ikke de to mænds historie, ligner det godmodigt drilleri mellem venner. Det er det til dels også. Men det er også meget mere end det.

For ud over at være flygtning fra Somalia, er Ismail også psykisk syg. En minoritet blandt minoriteten. En mand, der hænger i samfundets nederste trin med det yderste af fingerspidserne.

Og Najib Haddar? Ja, han er den ene halvdel af ægteparret bag værestedet Muhabet på Vesterbrogade i København, hvor Ismail og andre flygtninge og indvandrere med psykiske problemer søger hen for at få et par timers ro for den urolige verden i og udenfor deres hoveder.

Midt i en tilsyneladende endeløs ørken af dårlige nyheder om dårlig integration, kultursammenstød og konflikter er Muhabet i det hele taget en oase. For dem, der kommer der og for det danske samfund.

Det er en af de sjældent hørte positive integrationshistorier, som ikke bliver mindre imponerende, når man hører, at det hyggelige værested er skabt af to ildsjæle, der har brugt deres egne penge og egen tid med det eneste formål at hjælpe en gruppe mennesker, som ellers ikke får mange chancer.

– Min kone og jeg er begge pædagoger og havde i mange år arbejdet som familiekonsulenter og tolke. På den måde mødte vi mange sindslidende flygtninge og indvandrere, som ikke havde noget sted at gå hen. Jo, der var da andre væresteder for psykisk syge, men der brød de sig ofte ikke om at væ-

re, siger Najib Haddar og forklarer, hvordan selv det psykisk syge Danmark er delt op i etniske grupper.

– Mange danskere med psykiske lidelser har et misbrug af stoffer eller alkohol. Derfor kan de nogle gange blive meget aggressive eller svære at være sammen med. Så er der naturligvis også det med sproget. Selvom mange bare kommer på værestedet for at slappe af, skal der også være mulighed for at tale om stort og småt, hvis nogen har behov for det. En tredje ting, som måske lyder underligt for danskere, er, at der på mange af de andre væresteder også er hunde. For folk fra Mellemøsten er hunde ikke noget, man rører ved eller har inde i huset, og det betyder også, at de ikke føler sig trygge med hunde på værestedet, siger Najib Haddar.

Efter at have oplevet tilstrækkeligt mange psykisk syge indvandrere og

flygtninge, der var faldet igennem i systemet, besluttede den marokkanskfødte Najib Haddar og hans kone, tyrkiskfødte Emine Ayyldizoglu, sig for selv at gøre noget.

Første opgave var at finde et sted, der kunne bruges. Efter nogen tids søgen fandt de det i den fjerne ende af Vesterbrogade, hvor København møder Frederiksberg.

Den store stuelejlighed med kælder var gennem flere år blevet brugt som lager af en malermester, kælderen flød med betonbrokker og maleraffald, og det var i det hele taget svært at forestille sig, at de slidte lokaler nogensinde skulle blive til et hyggeligt cafémiljø med bløde sofaer, køkken og dagligstuestemning.

Men det lykkedes. Mens de begge arbejdede som pædagoger, brugte Najib Haddar og Emine Ayyldizoglu alle aften, weekender og deres egne penge på at tømme malerens lager og gøre det til værestedet Muhabet, der åbnede dørene for lidt mere end to år siden.

– "Muhabet" er et ord, som findes i de fleste arabiske og mellemøstlige lande. "Kærligt samvær", betyder det, og det er faktisk ideen med "Muhabet". Her kan folk komme, som de vil. Vi stiller ingen spørgsmål, beder ikke om deres navn eller registrerer dem på nogen måde. De kommer ind, slapper af, taler med os, hvis de har lyst, eller også lader de være. Så giver vi dem et måltid mad, lidt kaffe og te. Det her sted er deres, ikke et system, der kræver noget af dem, siger Najib Haddar.

På et lavt kakkelbord står små skåle med nødder og saltede græskarkerner, og i det ene hjørne står to tekander oven

på hinanden med en keramikskål med fyrfadslys under den nederste.

I den øverste ligger tebladene løst på bunden af vandet, i den nederste er kun varmt vand. På den måde kan man dosere sin te, så den bliver lige som, man bedst kan lide den. Og selvom det lyder som en lille ting, spiller teen, musikken og de små skåle med nødder og kerner faktisk en betydning, forklarer Najib Haddar.

– Vi arbejder ud fra en ide om, at et menneske altid har sine sanser. Vi kan miste forstanden og sproget. Men selvom man er psykisk syg, har man stadig sanserne. Man kan huske bestemte smage, lugte og lyde, og vores opgave er så at hjælpe dem at få aktiveret sanserne. Hvis der kommer en tyrker, skal han have en kop tyrkisk te eller kaffe, mens en marokkaner skal have sin egen te. Og så har vi også musik fra forskellige lande, siger Najib Haddar og peger på en stak bånd og cd'er ved siden af stereoanlægget.

I det hele taget ligner Muhabet mere en café end et værested. Og går man forbi den orange-gule facade ud mod Vesterbrogade, ser man da heller ingen skilte om værested eller hjælp til psykisk syge.

– Det her skal være et sted, hvor folk kan tage deres børn med uden at skamme sig. Mange af de her familier har meget få penge, og derfor tager vi heller ikke betaling for noget som helst, hverken mad eller drikke. Og vi kan jo høre, at børnene oplever det som at være på restaurant eller café. Det har de aldrig prøvet før, og derfor bliver forældrene faktisk stolte af, at de kan tage dem med herhen. Det giver dem en suc-

cesoplevelse. Og dem har de ikke for mange af, forklarer Najib Haddar.

Ind ad døren kommer hans kone, Emine Ayyldizoglu, fulgt af tre unge mænd med poser i hænderne.

– Tak for hjælpen, siger Emine Ayyldizoglu til de tre unge mænd, som bare har givet en hånd med de mange poser fra bilen og over til Muhabet. I poserne ligger brød, leveret af en lokal bager, som støtter Muhabet med gårsdagens brød og kager.

– I år har vi for første gang fået økonomisk støtte. Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Integrationsministeriet og Socialministeriet giver os penge til, at jeg nu kan være ansat her. Men ellers må vi klare os med den hjælp, vi får udefra. Heldigvis har vi mange gode frivillige, som bruger alt deres tid her. Men det gør os meget skrøbelige, og vi kan ikke forvente, at folk med fuldtidsjob bliver ved med at have overskud til at hjælpe os. Vi lever på samme måde som så mange andre af den her slags projekter med risikoen for, at vi ikke er i stand til at fortsætte næste år, siger Najib Haddar.

For Emine Ayyldizoglu er Muhabet stadig noget, der skal proppes ind i alle de ledige timer, når hun er færdig med sit fuldtidsjob. Det er hårdt, men Muhabet er på mange måder blevet lige det sted, som ægteparret håbede på at skabe, da de begyndte at rydde lokalerne for gammelt maleraffald.

– Hver uge kommer der måske 30-40 mennesker, flere af dem hver dag. De har nu fået et sted, hvor de ikke skal undskylde eller forklare sig, men bare kan være som alle andre. Nogle kommer helt fra Roskilde eller andre byer, og det viser jo bare, hvor stort behovet er for et sted som Muhabet. Derfor er det da også et problem, at vi faktisk er det eneste værested i Danmark specielt for indvandrere og flygtninge, siger Emine Ayyldizoglu.

Indtil videre er Muhabet dog et lyspunkt i en tilsyneladende ørken af problemer og konflikter.

Ganske vist handler det om mennesker, der har det så dårligt, at de fleste af dem aldrig vil blive fuldt integreret på arbejdsmarkedet eller i det danske samfund i det hele taget. Men det handler også om mennesker, der i Muhabet kan finde en pause fra deres sygdom, fra samfundets forventninger og fra følelsen af at være udenfor. Det handler om "Muhabet" – kærligt samvær.

rasmussen@kristeligt-dagblad.dk